

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 2915/2022
27.03.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, др Илије Зиндовића и Марије Терзић, чланова већа, у парници тужиоца ДТД „Рибарство“ д.о.о. Бачки Јарак, чији је пуномоћник Јелена Перовић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Министарство заштите животне средине, коју заступа Државно правобранилаштво – Одељење у Зрењанину, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2775/21 од 14.12.2021. године, у седници одржаној 27.03.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 2775/21 од 14.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Кикинди П 552/19 од 02.09.2021. године, ставом првим изреке, усвојен је у целости тужбени захтев тужиоца. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене добити за производну 2016. годину на катастарским парцелама наведеним у том ставу, укупне површине 664.09.34ха, уписане у листу непокретности .. КО ..., исплати укупан износ од 3.396.813,00 динара. Ставом трећим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде трошкова поступка исплати износ од 361.071,00 динар са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Апелациони суд у Новом Саду је, пресудом Гж 2775/21 од 14.12.2021. године, ставом првим изреке, усвојио жалбу тужене и пресуду Основног суда у Кикинди П 552/19 од 02.09.2021. године преиначио и то под 1. у побијаном усвајајућем делу из става првог изреке, тако што је одбио тужбени захтев којим је тражено да се тужена обавезе да тужиоцу на име накнаде штете због изгубљене добити за производну 2016. годину на парцелама наведеним у том ставу, укупне површине 664.09.34ха, уписане у листу непокретности .. КО ... исплати укупан износ од 3.396.813,00 динара и под 2. у побијаном делу одлуке о трошковима спора, тако што је одбио захтев тужиоца за

и то одредби члана 41. став 1. и 41а, те одредбе члана 58. став 2. Устава Републике Србије, закључио да је тужилац претрпео материјалну штету у виду измакле користи за производну 2016. годину, с обзиром да због Уредбом прописаних ограничења у коришћењу парцела које се налазе у оквиру наведеног резервата, чији је власник, није могао да их користи на начин на који је планирао да их користи, а које ограничења је испоштовао, па је усвојио тужбени захтев. По становишту тог суда, право на тражену накнаду тужиоцу припада сходно члану 63. Закона будући да су испуњени услови из те одредбе јер јер су тужиоцу као правном лицу услед ограничења и забрана из Уредбе битно смањени постојећи услови за стицање прихода од делатности којима су се његови правни претходници бавили све до 1997. године када је донет акт којим је утврђена забрана, односно ограничење коришћења, а то не може надокнадити дозвољеном делатношћу у оквиру прописаног режима заштите у заштићеном подручју.

Другостепени суд је одлучујући о жалби тужене, преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца. По становишту тог суда, тужиоцу не припада потраживана накнада штете, јер није доказао да је у поступку приватизације 2009. године спорне парцеле купио као обрадиво земљиште и по тржишној вредности, а у ком случају би једино могао потраживати накнаду штете од тужене. Стога, без обзира што су његови правни претходници ово земљиште обрађивали и користили све до доношења Уредбе 1997. године, тужиоцу не припада право на накнаду штете.

Одлука другостепеног суда је правилна.

Устав Републике Србије у члану 58. став 1. гарантује мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона, укључујући и право коришћења имовине. Међутим, то право није апсолутном, јер је ставом 3. стог члана предвиђена могућност ограничења начина коришћења имовине. Сагласно том члану, до ограничења начина коришћења имовине која не представља повреду може доћи под условима да је такво ограничење изричито прописано законом и да је установљено у јавном интересу, односно у циљу отклањања опасности од доношења штете животној средини или спречавања повреде права на закону заснованих интереса других лица.

Право на имовину је регулисано чланом 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права, којим је прописано да свако физичко и правно лице има право на несметано уживање своје имовине и да нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права. Ставом 2. истог члана, прописано је да претходне одредбе ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу са општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни.

Сходно наведеном, свако мешање јавне власти у право на мирно уживање имовине мора најпре да буде законито, односно мора да има основ у домаћем праву, који треба да буде доступан, довољно прецизиран и предвидљив. Такође, мешање у право на имовину мора да следи легитиман циљ. Оно је дозвољено само у јавном интересу, а контрола коришћења имовине се обавља у складу са општим интересом. Интереси појединца који су погођени мером којом се криши право на имовину треба да буду уравнотежени са интересима опште јавности и по становишту Европског суда за људска права, сагласно члану 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту

људских права, да би мешање у право на имовину било оправдано, потребно је да је предвиђено законом (легално), да је у општем интересу (леgitимно) и да је разумно и пропорционално, односно да постоји правична равнотежа између захтева општег интереса одређене заједнице и захтева за заштиту основних права неког појединца.

Влада Републике Србије је на основу овлашћења из члана 43. став 1. тачка 1. тада важећег Закона о заштити животне средине („Службени гласник РС“, бр. 66/91), у циљу извршавања тог закона, донела Уредбу о заштити специјалног резервата природе „Пашњаци Велике Дропље“ („Службени гласник РС“, бр. 37/97). Према члану 4. Уредбе, на подручју специјалног резервата издвојене су зоне А и Б према активностима које се у простору могу вршити и установљен је степен заштите другог степена, а у члану 5. прописане су забране извођења одређених радова, употреба хемијских средстава у пољопривредној производњи а чланом 6., зависно од зоне, забрањено је пашарење, односно пашарење до 15. јуна и задржавање стада преко ноћи у време пашарења, извођење радова на мелиорацији ливада у одређено доба године, обављање сетвених радова после 15. фебруара за културе чија је производња дозвољена.

Тужилац тужбом тражи накнаду измакле користи у току економске 2016. године, због немогућности, односно ограничене могућности коришћења предметних парцела чији је власник, услед доношења наведене Уредбе. Тужбени захтев заснива на тврдњи да је предметно земљиште у поступку приватизације купио ради ратарске производње, односно обраде земљишта и сејања култура које служе за обављање његове претежне делатности- производње, лова и трговине рибом, те да је био у нади да ће купљено земљиште моћи да користи у сврхе за које је намењено.

У конкретном случају, дакле, тужилац потражује накнаду штете због повреде права на имовину, на основу његових очекивања да у пуном обиму користи предметне парцеле чији је власник постао 2009. године. Легитимно очекивање може представљати право на имовину, али под условом да има своје конкретно утемељење, што овде није случај. Наиме, тужилац је право својине на предметним парцелама стекао 2009. године у поступку приватизације, у ком тренутку су купљене парцеле биле у склопу резервата природе „Пашњаци Велике Дропље“, па његово очекивање да ће бити поново успостављено имовинско право на том земљишту у пуном обиму, које је дуго година било ограничено – још од 1997. године када је донета наведена Уредба, чија примена није (насупротив ревизијским наводима) била временски ограничена а која је тужиоцу могла и морала бити позната будући да је Уредба објављена у „Службеном гласнику РС“, не води признавању права тужиоца на накнаду штете услед повреде права на имовину. Из наведених разлога, супротно наводима ревизије, другостепени суд је правилно одлучио када је одбио тужбени захтев тужиоца.

Правилна је одлука о трошковима парничног поступка, јер је донета правилном применом члана 401. став 1. тачка 3. у вези са чланом 153. став 1, 163. став 1. и 165. став 2, због чега је побијана пресуда потврђена и у том делу.

Како се ни осталим наводима ревизије не доводи у сумњу правилност примене материјалног права од стране другостепеног суда, Врховни суд је одлучио као у изреци применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа - судија
Гордана Комненић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**